

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Meitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 :
Negyedévre ———— 6 :
Egy hóra ———— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

250-274

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 250. szám.

Csütörtök, november 2.

A népjólét érdekében.

Írta: Szalay József, ev. ref. lelkész.

Nagybecskerek, november 2.

IV.

Azután, midőn közöltem a szeszmentes melegedőre vonatkozó tervezetet, egyesek azt hangoztatták, hogy milyen kicsire zsugorodott össze a nagyhangú népjólét. Való szent igaz, hogyha csak annyiból állana a népjólét érdekében való teendők, akkor az nagyon kicsi volna. Tehát többnek is kell lenni. Hogy mi legyen ez a több, azt sorolom én fel ez alkalommal.

Egyik nagyon elterjedt vétek nálunk a paráznság; s egyik nagyon elterjedt nyomor a paráznságtól származott betegségek, a melyek itt főleg a cselédek révén terjednek. Nagybecskerek népjóléte érdekében munkálkodóknak azért a cseléd-kérdést fel kell venni megoldandó feladataik közé. Be kell itt rendezni egy cselédképző intézetet, hol a cselédek megfelelő munkára és erkölcsiségre neveltesenek. Fel kell állítani egy „cseléd otthont“, hol a hely nélküli cselédek ocsón, lehetőleg ingyen kapjanak szolgálat nélküli idejük alatt elátást, és azután minél előbb megfelelő helyre való elhelyezést.

A bukott nők megmentése és jobb utra segítése szintén állandó gondoskodás tárgyát kell hogy képezze, mint más városokban is.

Nálunk sok beteg elpusztul a kellő ápolás hiányában és sok család nyomorog, mert a nő betegsége alkalmával nincs ki felkeresse őket és segítsen nekik. Egy ápolónőt kell a népjólét érdekében minél előbb hozatni, ki a betegápolásban segítsége legyen az illető beteg családoknak.

A kórházból és fogházból kijöttekről is alig gondoskodik valaki. Pedig, ha valakik, úgy ezek nagyon rászorultak a könyö-

rületes szívek segédelmére. Gondoskodni kell, hogy ezek is elláttassanak legalább kezdetben munkával és ruhával.

A népjólét érdekében még a piacra is ki kell tekinteni Ezen a mai rendszeren, mely tág kaput nyújt a kizsákmányolásnak, segíteni kell azzal, hogy a város valamely pontján egy mindenenes piac rendeztesse be, hol a vidékiek egy helyen árulhatják minden dolgaikat.

A szegény henteseken is könyörülni kell a nép, a nagy-özönség érdekében és el kell helyezni őket azon helyről, mely nyáron a legmelegebb, úgy hogy ott 3-4 órai idő elégséges arra, hogy a legfrissebb hus is szagot kapjon.

A népjólét érdekében a régóta vajdó gőzfürdő kérdés is rendezendő. Vagy-vagy. Vagy legyen a gőzfürdő a városé, vagy egy magánosé, hogy így aztán az igazi tulajdonos azt kifejelessze úgy, hogy a hét egy napján minden szegény ember, asszony és gyermek ott ingyen fürdőt kaphasson

Továbbá minden eszközt és minden utat módot meg kell ragadni, hogy itt gyár, minél több gyár épüljön minél hamarabb. Fonalgárnak, cukorgárnak, seprügárnak, kendergárnak, vászongárnak a mi vidékünk nagyon alkalmas. Emberünk is van már hozzá elég. Es ha nem megfelelő az emberi anyag, nevelni kell. Az elhagyott gyermekekre nemcsak a városi jegyzőnek és a gyermekek után élő embereknek kell gondjárnak lenni, hanem a népjólét érdekében munkálkodóknak is.

Ezeket a gyermekeket össze kell szedni és számukra építeni kell házat, a mely házban ők nemcsak tanulást és eltartást nyerjenek, hanem erkölcsi erőt és valami mesterségre való kiképzést is. Londonban a most meghalt Barnedetto 8000 gyermeket nevelt fel évenként jó iparosokká és ügyes gyári munkásokká.

Ennek a három nyelvű népek itt meg kell érteni egymást, hogy egymást megszerethesse és a gyűlöletet hirdető és gyűlöletből élő népfelbujtók ideje lejárjon. E végből alkalmat kell adni a nép minden rétegének, hogy a szerb megtanulhasson magyarul és németül; a német, szerbül és magyarul és a magyar szerbül és németül. A hány nyelvet beszél az ember, annyi ember.

A népjólét érdekében munkálkodóknak végre gondoskodni kell, hogy a nép erkölcsiségét minden irányban feljebb emelje. E végből a népet több és intenzívebb vallás-erkölcsi nevelésben kell részesíteni, mint eddig. És ebben a munkában, mint a művelt külföldön, a papság mellett a világi elemnek is részt kell venni. Mert bebizonyult tény, hogy a papság egymaga ma már képtelen arra, hogy magasabb erkölcsi nevelést adjon egy nemz tnek...

A népek magasabb vallás erkölcsi fokra való emelése érdekében azonban szükség a vasárnapi piac-kérdésnek rendezése is itt Délmagyarországon Magyarországon városaiban páratlan mi itt Temesváron és Nagybecskereken és más itteni városban történik, hol vasárnap rendes heti piac van. E vasárnapi hetipiacoknak kiszámíthatlan erkölcsi kára van nemcsak reánk városiakra, de a körülöttünk lakó falusiakra nézve is.

Ime egy csomó a nép jólétére vonatkozó eszme, melyből a „Keresztyén nőegylet“ meg fog valósítani annyit, a mennyit csak tud. De e munkában a nép minden igaz barátjának részt kell venni vallás, nemzetiség és rangkülönbség nélkül. Részt kell különösen is első sorban nekünk lelkészeknek és pedig nem egymás ellen, hanem egymás mellett.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Tojás à la Polignac.

Miért határozta el magát Maxence a házasságra? Ezt sohasem tudták meg.

Egyszer egy közös baráti szalonban találkozott mistress Fanny Perkinszel, kit még abból az időből ismert, mikor st-cyri növendék volt, Fanny pedig leány volt. Most Maxence még legényember volt, a mistress pedig érdekes, hamvasszőke hajú özvegy.

Az asszony meghívta magához s élvén özvegyi szabadságával, magánál tartotta villásreggelire. Kitűnő konyhát tartott, különösen tojás-ételei (à la Polignac) voltak kitűnőek. Maxence pedig, közel lévén a nagyvenhez, szerette a gyomrát.

Maxencet elbűvölte az özvegy lakásában található nagy kényelem s azt gondolta magában, hogy jobb itt lenni, mint Nandette de Grevené, aki szintén szép asszony volt, de a jövőt illetőleg nem csábította semmi nyugalommal.

Szóval elfeledkezvén Nandette gyönyörű alakjáról, perverz hízégséiről s egyéb más körülményekről, nagy bátran megkérte madame Perkins kezét.

A szép özvegy nem mondott se igent, se

nemet. Nem mintha Maxence nem tetszett volna neki, de jobban ki akarta ismerni, többször akarta látni s ez idő alatt nem engedett semmi bizalmas közeledést. Nem tudom, hogy a derek Maxence kitarította volna-e ezt az állapotot, — mely alatt számtalanszor meg szorította az özvegy kezét s ette a foszforban és azotban gazdag tojás-ételeket — ha (hogy is mondjam csak) nem lett volna mindig a keze ügyében a jószívű Nandette de Greve.

Igaz, hogy ha már házassági tervekkel vajdík, akkor nem lett volna szabad, hogy kedvese legyen, de ezt Maxence mindig nagyon tapintatosan cselekedte. De meg szüksége is volt rá, hogy a nagyszerű, de megközelíthetetlen angol nőnél töltött vacsora után legyen egy vendég-szerető barátnője, aki learatta az angol hölgnél való izgatottságának a gyümölcsét.

Maxence tehát egyrésztől nagyon gyöngéd maradt a kedveséhez, másrésztől nagyon szeretetreméltó volt a szép Fannyval szemben, aki őt mind elragadóbbnak találta s azt gondolta, hogy előbb-utóbb nem fogja tőle megtagadhatni a boldogító igent.

Maxence egy reggel kitűnő hangulatban kelt föl. Jól aludt, az idő gyönyörű volt s gondolatai természetesen a két hölgy felé szárnyaltak, kik kitöltötték az idő kised életét. Az egyiknek ezt írta:

„Gyönyörűséges szép macskám, milyen jó volt tegnap este. Öleléseidre nem gondolhatok vissza meghatottság nélkül. Olyan a szád, mint a bársony; oh, én kis asszonyom! Magad vagy a megtestesült szerelem s elmondhatom egyik ösömmel, hogy aki nem nyugodott Nandette karjai közt, az nem ismeri az élet gyönyörűségét.

Ma este agyon vagyok ütve, a fejem üres; lenyugszom, hogy erőt merítsek holnapra, hogy téged jobban szerethesselek; de holnap, este fél tizenegykor ott leszek nálad, a Lorenzo ballet után. Nyujtsd ide az ajkaidat s érzed, hogy mint szeretlek. Maxence.”

Azután másik levélpapírt vett elő s megfontolva, komolyan ezt írta rá:

„Kedves madame és barátnóm, két napja nem láttam. Ez nagyon sok különösen egy jegyesnek. Oly boldognak, oly jól érzem magamat önön. Mikor jön el az az idő, mikor sohasem fogunk elválni? Viktor Hugó szerint az lesz az igazi mennyország, amikor a férfi és az asszony egy angyallá olvad össze.

Megengedi-e, hogy holnap délelőtt elmenjek a híres Polignac-tojásokért, melyet a konyhája oly remekül készít?

Hódolatteljesen borulok a lábaihoz.

Maxence.”

UJDONSÁGOK

női felöltőkben stb. megérkeztek.

Telefon 141.

Kovács Gedeon Nagybecskerek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

November 4. A zárda jubileuma.
 " 4. Tiszti bemutatás.
 " 9. Tanítógyűlés.
 " 13. Közig. biz. ülése d. e. fél 10 óra.

Halottak emléke. Az idő pedig halad és egy esztendő fáradságos küzdelmei után újra ránk virradt a szomorú nap, feketebetűs, bus napja a csöndes halottaknak. Gunyhókából, palotákából egyaránt megindul az áradat cikornyás utakon át ki a város szélére, ki a halottak misztikus birodalmába.

Sok-sok koszorút, özönét az apró kis viaszgyertyáknak, az emlékezet és kegyelet virágjait vittük ki azoknak sirjára, akikkel valaha egybeforva éltünk, akiket valaha szeretünk. Ez az egy nap az övék, ezen a napon félretesszük az élet mindennapi küzdelmei közben előforduló torzalkodást, abbahagyunk mindent s egész mi voltunk átengedjük a kegyelet magasztos érzésének. A hívó gyertyalánggal, koszorúkkal, könyeikkel és imával áldoz a voltaknak, a hitetlen pedig megtanul ezen a napon imádkozni, mert a lehulló virágok, hervadt lombok és a domboruló hantok minden tanításnál, minden magyarázatnál hatalmasabban figyelmeztetnek mulandóságunkra, kicsinységünkre.

És mintha a mélabus őszi verőfényből, az ezernyi gyertyalángok fényéből, sárgult falevelek illatából valami halk intelem szállna felénk: Gödös ember, el fog érkezni a te napod is, az utolsó felvonás napja, amikor menthetetlenül letipor a halálnak angyala és azzá leszel, ami voltál: por, por, por...

Tegnap mindszentek ünnepe alkalmával a róm. kath. plébánia-templomban 10 órakor nagy zenésmise volt, amelyet megelőzőleg dr. Geisz Antal segédlelkész tartott magasszárnyalásu magyar szentbeszédet az ünnep jelentőségéről. A misén, melyet Brunner Jakab helyettes-plébános mondott fényes papi segédlettel, az egyházi ének- és zenekar Wehninger József karnagy vezetésével Güttler „Misé”-jét adta elő igen szépen. Az ünnep fényét nagyban emelte Mann Erzsike k. a. gyönyörű alt-szóója. Délután 2 órakor ünnepi vacsernye volt.

Ezzel elkészülvén, két borítékot írt. Az egyikre jött:

Madame Perkins

12. Egyesült-Államok-tér,

a másikra:

Madame Nandette de Greve

3. Rue Chambige.

Hogy hol járt az esze Maxencenek, hol nem, vele is megessék, ami ilyen alkalmakkor nem egyszerű, hogy a Nandettenek és a madame Perkinsnek szánt levelet összetévesztve tette a borítékba.

Másnap a szép özvegy, aki megismerte Maxence irását, lázasan bontotta föl a levelet... s visszariadt a lángoló frázisoktól. Megbolondult az a Maxence? Vagy elvesztette az íranta való köteles tiszteletet? Hogy még azt mondja: „gyönyörűséges szép macskám!”

Viszont Nandette meghökken Maxence végtelenül tartózkodó stílusától. A Polignac-tojások azonban világosságot gyújtottak fejében, mert Maxence többször beszélt neki egy c. aladról, a Perkinskről, akiknél istenien lehet ebédelni. Miután a címre ráakadt a címtartatni és a tisztujtáson kívül egyik kiválóan fontos tárgya az alapszabályok módosítása lesz. Bemutatta az elnökség az ülésnek a szövetség felügyelő-bizottságának az 1905. év első felére vonatkozó jelentését, melyből kiténik, hogy folyó év június végén a szövetség vagyona 110 710 korona 89 fillér volt. Ezen nagyon legnagyobb része kamatozó értékpapírokban és a szegedi kereskedelmi és iparbank folyó számláján van elhelyezve. Az 1905. évben a szövetség igazgatósága összesen 1845 korona segélyt utaltványozott beteg és állásnélküli hirlapíróknak.

— Madame, — mondá Nandette — egy levél érkezett hozzám, mely önhöz volt címezve s melynek — mint ön kétségtelenül kitalálta — hozzám kellett volna jönnie. Nem cserélnek ki? Madame Perkins szellemes asszony volt. Megérti a dolgot, mosolyog, kinyit egy kis fiókot s kicséréli a levelet.

— S most madame, — folytatja a rettenetes Nandette — megenged egy kérdést? Miután a Polignac-tojásokkal annyira magához láncolta Maxence barátomat, küldje el kérem elkészítésének a leírását, hogy ezentul egyforma fegyverekkel küzdhessünk.

A szép özvegy felelet helyett hidegen mutatott az ajtóra.

A leírást nem küldte el s okom van hinni, hogy a házasságból semmi sem lett.

Richard O'Monroy.

amely után a hívek körmenetben a róm. kath. temetőbe vonultak. A temetőben azután a szokásos ájtatosságok végeztével prédikációkat tartottak, és pedig a kápolnánál Lóbmayer Dezső segédlelkész magyar, és a kálváriánál Brunner Jakab helyettes-plébános német szentbeszédet.

E napon a nagybecskereki főgimnázium tanuló ifjúsága, mint minden esztendőben, ugy az idén is felkereste az intézet elhunyt tanárainak sirját, hogy azt megkoszorozza. A kegyesrendi tanárok sirboltjánál az ifjúsági énekkar Bárány Béla tanár vezetésével gyönyörű gyászdalt énekelt, majd Mayer Jenő VIII. oszt. tanuló emlékezett meg nagyhatásu gyászbeszédben az elhunyt tanárokról, végül Csintalan Pál kegyesrendi tanár imát mondott megboldogult kártársai sirja felett. Ugyancsak koszorút helyezett az ifjúság az ev. ref. temetőben nyugvó Nyári tanár sirjára.

A munkások részéről a kőműves szak-egyesület meglátogatta Jégl Ferenc, az egyesület alapítójának sírhelyét, amely mellett Szok Miklós és Fábiana Imre magyar, Merschbecher János pedig német gyászbeszédet tartott. Az építőmunkások szakegyesületének énekkara erre elénekelt a „Heil dir im Frieden” című gyászdalt és a munkás „Marseillaise”-t.

Este 6 órakor ájtatosság volt a róm. kath. plébánia-templomban, ahol imákat mondtak az elhunytak lelki üdvéért.

Ma pedig a katolikus egyház a halottak napját ünnepelte meg. Ez alkalommal a róm. kath. plébánia-templomban délelőtt 9 órakor magyar szentbeszédet tartott Brunner Jakab helyettes-plébános, mely után nagy zenés gyászmise volt.

— **A honvédség új zászlóaljparancsnoka.** Az elhunyt Tamás Gyula alezredes, volt zászlóaljparancsnok helyébe a király a nagybecskereki honvédszászlóalj parancsnokává Biliczky Ede őrnagyot nevezte ki.

— **A novemberi előléptetések.** A helybeli cs. és kir. közös zászlóalj körében a novemberi előléptetések alkalmával Barth Béla hadapród tiszthelyettes hadnagygyá, a m. kir. honvédszászlóaljnál Schwarcz József és Petrán Sándor hadapród tiszthelyetteseket szintén hadnagygyá, a csendőr-szárnyparancsnokságnál pedig Pajor Tamás hadapród-örrmestert hadapród tiszthelyettesé nevezték ki. E helyütt említjük még meg, hogy dr. Andrics Szvetozár cs. és kir. közös tartalékos ezredorvos újra aktív szolgálatba lépett és a 29-ik gyalogezredhez osztották be.

— **Kinevezés.** A temesvári kir. ítélőtábla elnöke Stern Leó panaszos lakos, végzett joghallgató a temesvári kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Izr. istentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban az istentisztelet holnap délután fél 5 órakor kezdődik.

— **Hirlapírók gyűlése.** A vidéki hirlapírók országos szövetségének igazgatósága szokásos negyedévi ülését vasárnap tartotta meg Szegeden, Szávay Gyula előlétele alatt. Az ülés folyamán jelentette az elnök, hogy a szervezkedő vidéki újságírók által a V. H. O. Sz.-t ért támadások megtorlásaként még mindig nagy számban érkeznek az elnökséghez bizalmi nyilatkozatok, az ország minden részéből. Ezen nyilatkozatokban a vidéki hirlapírók országos szövetségének eddigi működése felett a legteljesebb elismerést fejezik ki az ország hirlapírói és egyértelműen óhajtják, hogy a szövetség nemes hivatását a vezetés eddigi szellemében továbbra is teljesítse. A szövetség rendes tagjai sorába fölvetve az igazgatóság: Fischer Béla (Brassó), Györy Elek (Miskolc), Seress Imre (Kassa), Betegh Lajos (Fiume), Merényi József (Kassa), Matzner Samu (Kassa), Sassy Csaba (Miskolc), Keresztessy Sándor (Miskolc), Zoltán Vilmos (Győr) hirlapírókat. Az igazgatóság a beérkezett segélykérvényekre ezuttal 905 koronát utaltványozott. Ezen segélyeket kizárólag hivatásos újságíróknak engedélyezte az igazgatóság. Az 1906. évi rendes tisztújító közgyűlés napját január 7-re tűzte ki az igazgatóság. A közgyűlés Budapesten fog megtartatni és a tisztujtáson kívül egyik kiválóan fontos tárgya az alapszabályok módosítása lesz. Bemutatta az elnökség az ülésnek a szövetség felügyelő-bizottságának az 1905. év első felére vonatkozó jelentését, melyből kiténik, hogy folyó év június végén a szövetség vagyona 110 710 korona 89 fillér volt. Ezen nagyon legnagyobb része kamatozó értékpapírokban és a szegedi kereskedelmi és iparbank folyó számláján van elhelyezve. Az 1905. évben a szövetség igazgatósága összesen 1845 korona segélyt utaltványozott beteg és állásnélküli hirlapíróknak.

— **Az élelmiszerek drágasága ellen.** Ország-szerte általános a panasz az élelmiszerek egyre növekvő, tulnyomórészben indokolatlan drágasága ellen. Ez a drágaság olyan, hogy számos törvényhatóság és városi hatóság szükségesnek tartotta, hogy közbelépjen s bizonyos intézkedésekkel megátolja az élelmiszerekkel folytatott üzsort s ahol a megfelelő intézkedéseket megtették, a hatóságok

közbelépésének meg is lett a foganatja. Nálunk Nagybecskereken szintén hallatlanul, ugyszólván napról-napra növekszenek az élelmiszerek árai s a közönség már régóta panaszkodik ez ellen, de mindezeidőig hatósági intézkedés nem történt a piaci üzora megrendszabályozására. Nagyon időszerű volt tehát a keddi városi közgyűlésen Puts Frigyes városi képviselőtestületi tagnak általunk már röviden jelzett interpellációja, amelyet az élelmiszerek drágasága és hamisítása dolgában intézett a polgármesterhez, s tekintettel arra, hogy az élelmiszerek dolgában Nagybecskereken már szinte türehtelen a helyzet, szükséges ezt a képviselőtestület előtt történt felszólalást külön is kiemelni. Mert ugyint a felszólaló képviselőtestületi tag, mindenki indokolatlannak tartja az élelmiszerek olyatén mérvű drágaságát, mint a milyen az most. És szükséges a közbelépés nemcsak a mai drágaság miatt, de azért is, mert megfelelő beavatkozás nélkül még jobban megdrágítják az elárusított az élelmiszereket. Sulyokbitja a drágaságot még az, hogy az élelmiszereket vígan hamisítják s a hamisítottakat nem rettentí vissza a néhány forintnyi büntetés, mert az bőven megtérül nekik a hamisítás révén. Ez ellen is tehát energikusabb föllépésre van szükség s azért igen helyes volt Puts Frigyesnek az a felszólalása, a melyben az élelmiszerek hamisítására vonatkozó törvény ama pontjára hivat föl a hatóság figyelmét, hogy az élelmiszerek hamisítók ellen hozott ítéleteket, azok jogerőssége után nyilvánosságra hozzák, vagyis a megbüntetett élelmiszerek hamisítók neveit közzétegyék. A hamisítókra nézve ez az igazi büntetés s ez vissza fogja őket tartani bűnös manipulációiktól, mert a közönség megismeri őket. A városi képviselőtestület ülésén ez a felszólalás nem is maradt visszhang nélkül s a jövedéki bizottságot ugy a drágaság, mint az élelmiszerek hamisítása ügyében megfelelő javaslatok tételére utasították. Remélhető, hogy e javaslatok hamarosan megtörténnek s azokat hamarosan végre is hajtják, hogy a piaci üzsrának mielőbb gátat lehessen vetni.

— **Köszönet.** A nagybecskereki jótékony nőegylet ezuton köszönetét fejezi ki Weisz Izidor urnak, aki 20 pár kamasnit (lábszárvédőt) ajándékozott szegénysorsu kis gyermekek részére.

— **A bíró előtt.** Bíró (a vádlotthoz):

— Volt-e már büntetve?

Vádlott: Igenis voltam.

Bíró: Mikor?

Vádlott: Mikor az anyósom hozzám jött lakni.

— **Elementek a színészek.** Az őszi színiévad tegnap véget ért s négy-öt hónapra bezárult ismét Thaliának szerény nagybecskereki temploma. A festett világ ragyogása eltűnt, a színpad dertűje, tarkasága sötét homályba merült, a zaj, vig muzsikaszó elnémult. A férfé művészcsoport, mely egy hónapon át szórakoztatott bennünket s minden tudását és igyekezetét arra fordította, hogy megszerezze közönségünk meglegedését, tegnap összepakolt s ma délelőtt elutazott új állomáshelyére. A pályaudvar mozgalmak képét ma erősen megnövelték az elutazó színészek, akiket kikísértek itteni ismerőseik és jóbarátaik, akik elég szép számmal vannak, mert Polgár társulatának tagjai megszerezték a közönség meglegedését és elismerését itteni működésükkel. Sajnálkozással bucsuzunk el úgy tőlük, mint a társulat jeles igazgatójától, Polgár Károlytól, aki szintén mindent elővetett, hogy társulata kielégítse a közönség igényeit, s jó szívet kívánjuk nekik, hogy Zomborban is minden tekintetben jól érezzék magukat.

— **A szálló tolvajai.** A nagyikindai Nemzeti-szálló bérlői már hosszabb ideje tapasztalják, hogy borpincéjüket ismeretlen tettesek megdézsmálják s onnan pezsgőt, rumot és palackborokat lopnak, de a tolvajokat nem tudták megfogni. Jelentést tettek tehát a rendőrségnek, mely a tetteseket Veszelinov Szlavko, a szálló kocsisának, továbbá Gebhardt Antal és Juhász Antal szállodai cselédek személyében kinyomozta s náluk házkutatást tartva, lakásukon a lopott holmik egy részét meg is találta. A hűtlen cselédek ellen a büntető eljárás megindították.

— **Tolvaj a vasúti kocsiban.** Rónai Márk budapesti lakosnak október hó 27-én Temesvár felé útutazóban valamelyik utitársa sárga utazóbőröndjét, melyben fontos okiratok és több ruhaféle volt, ellopta. A feljelentést szerint a tolvaj utitárs Nagyikindán szállt ki, miért is a nagyikindai rendőrség a nyomozást megindította.

Színház és Irodalom.

Az utolsó előadások. Tegnapielőtt és tegnap hangzott el az utolsó szó és utolsó dal az ideai színházi évadban.

Kedden még újdonsággal szolgált a direktor s bemutatta Capus Alfréd „Ifjuságunk” című színművét, amely eredetiben a legjobb ugynevezett társalgási drámák közé tartozik, de mint dráma, nélkülözvén az igazi drámai erőt, hatás nélkül marad. A francia esprit a társalgásban nálunk nem tudják visszaadni s így az ugyszólván folytonos társalgásból álló felvonások előttünk unalmasakká válnak. A mi közönségünket is kifárasztotta a hosszú monoton menetű darab s szinte alig várta a publikum, hogy vége legyen. Ilyen darabra a társulat erői is gyengék s így ez még hozzájárult a sikertelenséghez. Horti és Ernyei már maszokban is elhibázták alakjaikat, mert mindegyiküknek jóval idősebbnek kell látszani. Még Sik Rezső nyújtotta a legjobb alakítást az öreg Briant szerepében, amelyet diszkrétan és találóan adott. A nők közül Barna Jolán olyan művészettel játszotta a kis Lucienne-t, ami semmi kívánni valót nem hagy fenn. Teljes mértékben megérdemelte a tapsokat és a virágbokrétát, amit bucsuzóul tisztelői adtak neki. Kivüle igen jó volt Molnár Vilma, S. Kürti Margit és Papp Ilonka.

Tegnap bucsuelőadásul Offenbach régi jó operettje Orfeus ment gördülőleány összevágó előadásban. A szereplők mind jó kedvvel, ambícióval játszottak s valamennyiüket teljes elismerés illeti. H. Lévai Berta, N. Váradi Margit, Kozma, Vajda Dezső énekszámait, Virányi Sándor ötletes játéka, Nagy Imre kitűnő Stix Jankója nagy tetszést keltettek, de a többiek Horti, Zöldi Hermin és Kormos Ilonka egytől-egyig a legjavát nyújtottak képességüknek. A színház elég szépen megtelt s így a bucsuelőadás külsőségeiben is jól hatott. —I.

A temesvári Arany János-társaság november hónap 4-én, szombaton délután 5 órakor az állami főreáliskola dísztermében zárt-ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A tükör jelentése. 3. A pénztáros jelentése. 4. A november hónap 12-én tartandó irodalmi és művészeti estélyt előkészítő bizottság jelentése. 5. Szura Szilárd dr. r. tag indítványa szépirodalmi folyóirat megindítása tárgyában. Egyéb indítványok.

Erzsébet királyné-emlékalbum. Ez alatt a cím alatt hatalmas, diszkiadású kötet jelent meg a magyar könyvespiacra. A már első pillantásra megkapó kiállítású díszmunka, mely azt vallja címében, hogy hódolás Magyarország megdicsőült Nagyasszonya, Erzsébet királyné emlékének, tartalma gyönyörű gazdagságával váltja be címbe ígértét s a külső esztétika oly dúz formáit nyújtja, hogy kívül-belül pazar méltóságu díszműnek bizonyul. A cél, hogy elhunyt nagyok emlékét a nyomtatott írás megrögzítse; nemes, hatványozottan nemes tehát az Erzsébet királyné-emlékalbum rendeltetése, amely annak a szellemet hívja emlékeztetbe, aki nemcsak Magyarország királynéja, de magyar királyné, a mi királyné volt. A mód, a hogyan szegődött célja szolgálatába áll az album: érdekes, teljes és vonzó. Intelligencia van a hatalmas kötet tartalmi elrendezésében, mert nem alkalmi aforizmak tömegében merül ki, de szellemnek kerék egészét adta bele a magyarság. Nincs a magyar szellemi világok kasztja, amely képviselve nem volna munkájával ebben a csodásan szép könyvben: egyházfejedelmek, publicisták, az írók, művészek s tudósok színe-java, a születés előkelői, az iskolai tanítás vezetői, mindmegannyian ott az írása az albumban, írása a szó szoros értelmében, mert az autotipikus reprodukció tökéletes szépsége nyilatkozik meg mindegyik közleményben. Érzései írásos természet adták oda a díszműbe az uralkodóház tagjai közül József, József Ágost, Frigyes királyi hercegek, Klotild, Izabella, Mária Terézia hercegnasszonyok, Erzsike és Mária Annunciata hercegnasszonyok; ott vannak az egyházfejedelmek, élőkön Vasváry Kolos hercegprímással, Császa Györggyel, Kun Bertalannal, Szász Károlylyal, Bogdanovics Lukiánal; ott az államférfiak: Wlassics Gyula, Lukács György, Tisza Kálmán, Kossuth Ferenc, Széll Kálmán, Hieronymi Károly, Thaly Kálmán, Wekerle Sándor, Berzeviczy Albert, Hagedüs Sándor, Darányi Ignác, Bánffy Dezső báró, Fejérváry Géza báró; az írók: Jókai Mór kezdésével Rákosi Jenő, Vészi József, Bereczik Árpád, Falk Miksa, Eendrödi Sándor, Kabos Ede, Herczeg Ferenc, Pósa Lajos, Türr István, Salgó Ernő, Agai Adolf, Zöldi Márton, Abrányi Emil, Abrányi Kornél, Fáy Nándor, B. Bajza Lenke, Szávay Gyula, Munkácsi Bernát, Simonyi Zsigmond, Szana Tamás, Szécsi Ferenc,

Benedek Elek, Alexander Bernát és mások; ott van Blaháné, Zichy Mihály és más képviselői a művészetnek; ott vannak Magyarország mánásasszonyai, élőkön Dániel Ernőné bárónéval, akinek elnöklésével a gyönyörű album szerkesztő bizottsága működött. Nemcsak nevek, de írásukban tartalmi érték. Az Erzsébet királyné-emlékalbum méltóan szolgálja a mi Nagyasszonyunk emlékének kultuszát, külsőjében pedig a szó igaz értelmében pazar kerekéssége a szépnek. Szigorú kívánásoknak is imponáló díszmunka, amelynek táblájára a magyar könyvkötési iparművészet büszke lehet, külön erre a célra készült papírosa az ipari termelésnek, nyomtatás, karesu és élesvágású betűi pedig a nyomdai munka ideáljai. Egész sereg műmelléklet alkotja a műretek meglepő ékességét, a Nagyasszony életére és gyászos elmúlására vonatkozó képek, a művészi reprodukció pártatlan tökéletességében, a nemesen artisztikus izlés szintisztatásában. Érték a magyar könyvespolcon és szalonban az Erzsébet királyné-emlékalbum, amely elmúlt hosszú évek pompázó termése és jövő évtizek díszje. Az ára husz korona, megrendelni, vagy megvásárolni Magyarországon minden könyvkereskedésében, valamint az Erzsébet királyné emlékalbum kiadóhivatalában, Budapesten, VII., Erzsébet-körút 50. szám alatt lehet.

TÁVIRATOK

A helyzet.

A miniszterelnök bécsi utazása.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Több lap azt írta, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök a jövő héten Bécsbe utazik „O felségének jelentést teendő”. Mint illetékes helyről jelentik, a miniszterelnök bécsi utazásáról egyelőre semmiféle intézkedés nem történt s így az utazás híre a legjobb esetben is merő kombináció.

A szászok állásfoglalása.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti táv.) Egyik lap azt írta, hogy a szabadelvű párthoz tartozó szász képviselők csoportja Melczér Vilmos elnöke alatt tegnap értekezletet tartott és elhatározta, hogy a szász képviselők csoportja a szabadelvűpártban továbbra is benmarad, mert nem tartja szükségesnek, hogy álláspontját megváltoztassa. Ezzel szemben illetékes helyről konstatálják, hogy a szász országgyűlési képviselők semmiféle értekezletet nem tartottak s ők se a programmal szemben való állásfoglalás, se a szabadelvűpártból való kilépés dolgában nem tanácskoztak.

Kilépés a szabadelvűpártból.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ujabbán Bay Lajos képviselő jelentette be kilépését a szabadelvűpártból.

Az állategészségügy rendezése.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint félhivatalosan jelentik, a földművelésügyi miniszterium kidolgozta az állategészségügyi törvény revíziójára vonatkozó törvényjavaslattervezetet, melyet a képviselőházban fognak benyújtani. E törvényjavaslattervezet különösen az állatkülkereskedelem érdekeinek biztosítását tartja szem előtt. A marhalevel-ügyet szintén erre való tekintettel fogják szabályozni. Ezzel kapcsolatban az állatbiztosítási ügyet is rendezni fogják, valószínűleg a kötelező állatbiztosítás alapján.

Az orosz forrongás.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti táv.) Odesszából sürgönyzik: Tegnap bombákkal és revolverekkel fölfegyverzett diákok vonultak keresztül a városban. A katonai parancsnokság a gyalogságot utasította, hogy a diákokra löjjen, de a gyalogság megtagadta az engedelmességet. Most kozákokat küldtek ki, mire a gyalogság a kozákok ellen fordult és sortűzet adott ellenük. A kozákok fele esett, a többi elmenekült.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Lodzból sürgönyzik, ott a helyzet nagyon válságos. A város több pontján a rendőrség megakadályozni akarta a tüntetéseket, miközben öt embert megöltek, 15-öt megsebesítettek.

Tifusz a kaszárnyában.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szombathelyről jelentik, az ottani huszárkaszárnyában hastifusz ütött ki. Egy katona meghalt s számosan súlyos betegek. A járvány megállítására a legszigorúbb óvintézkedéseket tették meg.

Merénylet egy vonat ellen.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Aradról jelentik, Kurtics község közelében majdnem végzetes kimenetelű vasuti baleset történt s a nagyobb szerencsétlenségnek csakis a mozdonyvezető éber figyelme vette elejét. Vajdánics Antal sihederkoru szabólegény ugyanis az egymásba futó sinek végei között fennakadó keskeny hézag közé kalapáccsal egy erős acéldarabot ékelt, amelynek a Budapest felől Aradra robobó gyors-tehervonat, már meglesitott menetel ugyan, de neki szaladt s néhány óriási zökkenéssel a mozdony keresztül gurult rajta s csak ekkor sikerült erős fékezéssel a vonatot a nyílt pályán megállítani s az acél éket a sinek közül a kéznél levő szerszámokkal eltávolítani.

Tűzbe esett gyermek.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ternován vigyázatlanság következtében Popa Paszk 3 éves kis leánya az udvaron rakott rőzsetűzbe esett s horzasztó tűzhalált szenvedett. A gondatlan szülők ellen megindították az eljárást.

Eltemette a föld.

Budapest, november 2. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Némelujvárról jelentik, a közei Özgödör községben egy homokbányában a föld ráomlott Svatits Károly 14 éves fiura s azt eltemette. Mire észrevették, már csak holtan tudták kihuzni a fiut.

Határidő-üzlet.

Budapest, november 2. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén megint estek az árak, a tengerit kivéve, 10—15 fillérrel. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	17.04
Buza (1906. októberre)	16.74
Rozs (áprilisra)	14.34
Zab (áprilisra)	13.92
Tengeri (májusra)	13.92

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1905. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocs) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva, Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Hirdetés.

A torontálszigeti határban bérbeadandó 150 hold első minőségű szántó 6—10 évre, esetleg kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Bővebbet

928—33

GRANDJEAN GÉZA

segédjegyzőnél, Torontálszigeten.

A „Torontáli helyi érdekű vasutak r. t.“ elsőbbségi kölesön kötvényeinek 1905. évi október hó 16-án tartott sorsolásánál kihuzott

számok jegyzéke.

1 darab à 10.000 korona.
15.054. szám.

17 drb à 2000 korona.
10.830. 11.284. 11.328. 11.329. 11.399. 11.752.
11.896. 12.098. 12.099. 12.101. 12.119. 12.123.
12.180. 12.193. 12.286. 12.292. 12.500

25 drb à 1000 korona.
5048. 5072. 5078. 5159. 5160. 5529. 5571. 5673.
6169. 6170. 6171. 6173. 6174. 6183. 6184. 6337.
6344. 6758. 7371. 7513. 7514. 7723. 8045. 8111.
8278.

35 drb à 200 korona.
1353. 1672. 1683. 1807. 1821. 2346. 2439. 2451.
2530. 2532. 2575. 2576. 2640. 2688. 2689. 2693.
2713. 2722. 2735. 2736. 2737. 2738. 2739. 2741.
2762. 2783. 2827. 2886. 2888. 2924. 2953. 3103.
3193. 3216. 3256. (933-32)

FOGAK valamint egész fogsorok
kaucuk, arannyal és koronával jótállás mellett kaphatók
Wahl Jakob
fogműtermében.
Toldi Ferenc-utca 25. Vogel-féle ház.
932-41

Sárkány S. Bankháza

TELEFON 80-89. BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. TELEFON 80-89.
a magyar királyi szab. Osztálysorsjáték főarúsítója.
Sürgönyezim: Sárkányék Budapest. Folyó számla: Posti magyar kereskedelmi banknál és a magyar kir. postatakarékpénztárnál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és értékpapirokra, bárhol elzalogosított sorsjegyeket saját pénzzel kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a kölesön részletekben is visszafizethető.
Budapesti és vidéki kereskedőknek, iparosoknak váltóit leszámítolom és könnyen törleszhető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizációs kölcsönt kaphatnak.
Háztulajdonosok és földbirtokoknak II-ik és III. helyre való betáblázásra azonnal folyósíthatok.
Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintén minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.
SÁRKÁNY S. BANKHÁZA
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6.
25 év óta törvényszékieleg bejegyzett cég.
(901-125)

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-ső osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyttal b. megrendeléseit, a legjobb és legfontosabb kiszolgálásról előre biztosítom, minden nyereményt azonnal kiízetek.
A következő szerencseszámokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménynyel még nem lettek kisorsolva:

2979	12128	12953	16065	35733	44596
51325	58762	80847	99191	101580	105655

Kivágandó.

Megrendelő-lap.
SÁRKÁNY S. bankháza Budapest, VI., Ó-utca 6.
Megrendelem önöknél a _____ számú { egész fél negyed nyolcad } sorsjegyet és ennek árát postautalvánnyal küldöm, kérem utánvenni.
Név _____
Lakhely, u. p.: _____
A nem kívántat tessék áthuzni.

Szőlővessző.
A világhírű „Delaware”
adja a legjobb bort.
Oltani, permetezni nem kell.
A szőlészet kincse.
A phytoxerának ellent áll
Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.
Szőlőoltványok mérsekelt áron kaphatók.
Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.
Cim: **Szigyártó és Takács** szőlőtelep tulajdonosok.
Telep: **Alsó-Szeged.**
Központi iroda: Felső-Szeged Somogy m.
(648-60.18)

H á z
szép kerttel, „Amerika városrész” Mercy-utca (2738. sz.) a kaszánya közelében, igen előnyös fizetési feltételek mellett eladó.
Ajánlatok a „Gyártelep” sörfözde részvénytársasághoz, Temesvárott, intézendők.
918-10.5

R Á M P Á S
literje 30 krajcár
Dr. Brájjer Lajostól.
Kapható
Zápolya-utca 1. szám alatt a házmesteri lakásban.
(838-x.25)

Legnagyobb választék. **Legszolidabb kivitel.**

Olcsó áraink feltűnést kelteneek!
Ajánlunk:

Női egos cipőt frt 2.50	Női füzös cipőt frt 2.75	Női gombos cipőt frt 3.—	Női füzös cipőt (Box-Calf-bőr) frt 4.—
Igazi Godyerar Világ-osizma a jelenkor elismert legjobb lábbelije.	Férfi egos cipőt frt 2.50	Férfi füzös cipőt frt 3.—	Női gombos posztó cipőt, bőrkörű frt 2.—
	Női füzös cipőt erős bőrből, meleg bélésel frt 2.75	Posztó félcipőt sarkos frt 1.—	Füzös cipőt leányok részére frt 1.60
	Gombos cipőt leányok részére frt 1.70	Férfi egos cipőt posztóból erős bőrszával, dupla talp frt 4.25	Szines Micadó cipőt urak, hölgyek és gyermekek részére 60 kr.-tól

„TURUL” cipőgyár részvénytársaság.
Főraktár: Hunyady-(fő-)utca, azelőtt MÖDLINGI CIPŐÁRU-RAKTÁR, NAGYBECSKEREK. (13-15.2)

Elegáns façon. **A gyári árak a talpakban be vannak vésve.** Szabott gyári árak.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.